

Tornar a llegir “La Ilíada”

El cas de *La Ilíada* reescrita per Alexandro Barico, publicat en català a la Magrana, 2005, em sembla una pedra blanca en el camí que sempre hem reivindicat: rellegir els clàssics grecs. Perquè, si no vaig errat, les novetats literàries es llegeixen, a vegades amb fruïció, a vegades amb disgust, però els clàssics grecs es rellegeixen amb la sensació que ens poden il·luminar alguna cosa essencial i prístina de la nostra cultura. I alguna volta, com en aquest punt, es llegeixen de manera sencera per primera vegada. Amb postil·la i tot.

Perquè m'entenguin de seguida: Barico ha llegit el text homèric a fons, l'ha entès en la seua diferència essencial i, a partir de la seua llampeguejant il·luminació, n'ha editat un text nou per a un lector d'ara.

Naturalment, Barico ha copsat que *La Ilíada* és un magnífic monument a la guerra. Un excel·lent exemple de brillant ètica de la bellesa de la guerra. No s'ha estat d'entendre *La Ilíada* —abandonant els seus prejudicis (o potser, simplement, els seus pen-

saments trenats de pacifisme— és clar, podia ser d'una altra manera?).

Com ha editat el vell text homèric? Per començar, ha escurçat sense manies el text fins a un terç de llibre original. Ha tret tots els déus olímpics. Literalment, els ha expulsat de la guerra de Troia. Probablement ha comprès que no són sinó projeccions de la consciència humana i, per tant, els ha esporçat. Ha afegit un cant de l'Odissea —aquell emotiu cant en què Ulisses, a la terra de Feàcia, demana a l'aede que reciti el final de la guerra de Troia— i, doncs, el mite del cavall de Troia, que com sap el lector il·lustrat no surt pas ni en forat ni en finestra a *La Ilíada* original. Ulisses acaba amb llàgrimes als ulls i el lector commogut.

De més a més, Barico ha fet enraonar els personatges de la guerra en primera persona com un personatge de novel·la d'ara. S'ha de saber que aquesta reescriptura fou, en el seu origen, pensada per ser llegida en veu alta davant d'un públic actual i, segons que sembla, multitudinari. La desfilada de veus narratives, doncs, arriba a ser fascinant i variada.

Andreu Loncà

Andreu Loncà

Per si no ho he dit, s'ha d'aclarir que el text és en prosa de tirat novel·lesc. Res de l'hexàmetre homèric original que transportava aquella emoció antiga i, en el bon sentit, arqueològica.

Finalment, Barico ha afegit en cursiva aportacions seues a *La Ilíada* homèrica i ho ha justificat brillantment al·ludint a les intervencions —a vegades molt afortunades— dels arquitectes moderns als edificis antics.

El resultat és que el llibre de Barico es pot llegir bé de cap a cap. Ara, el que és fascinant és que Barico ha escrit una postil·la sensacional: un al·legat contra la bellesa de la guerra i contra la cultura de la guerra partint del reconeixement de la força i la potència que la guerra ha tingut i té encara en la nostra civilització. I escriu que cal una altra cultura que permeti exaltar la bellesa sense haver de posar en risc la pròpia vida contra un altre, que permeti fer-se senyor del propi destí sense arrabassar-li a un altre, que permeti narrar grans històries sense haver de relatar guerres cruentes que duren mils d'anys.

La intuïció és meravellosa.